

5. Лупак Р. Л., Юсипович О. І., Лаба Г. Р. Ключові фактори успіху як системна умова забезпечення конкурентоспроможності підприємств. *Економічний форум*. 2019. № 2. С. 167-171.

6. Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічної безпеки : монографія / за ред. Васильців Т. Г., Лупака Р. Л. Львів : Вид-во ННБК «АТБ», 2019. 552 с.

Дем'янчук О., к.е.н., доц.,
Національного університету «Острозька академія»
Ковальчук І., студентка
Національного університету «Острозька академія»

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

В сучасних умовах нестабільності економіки надзвичайно актуальним для підприємств є управління джерелами фінансування задля забезпечення їх стабільного функціонування та розвитку. Залежно від того, які джерела фінансування розвитку використовує підприємство залежить його діяльність та конкурентоспроможність в умовах ринкової економіки. Саме тому, підприємства прагнуть до пошуку дієвих джерел свого фінансування, що дозволить, як уникнути збитків, так і забезпечити стабільний розвиток підприємства. У світі сьогодні, одним з найперспективніших джерел фінансування розвитку підприємств виступає фінансовий лізинг як альтернатива банківському кредиту.

Дослідженню фінансового лізингу як одного із джерел фінансування розвитку підприємств приділило увагу значна кількість вітчизняних та іноземних науковців, таких як: В. Бойко, Г. Холодний, Д. Кларк, С. Онишко, Б. Твісс, В. Мироненко, Г. Копалова, Н. Бойцун, В. Наконечний, М. Шелудько, Е. Чекмарьова, Е. Шабліна, Л. Гехта та інші. Водночас, аналіз переваг та недоліків фінансування розвитку підприємств України шляхом використання фінансового лізингу потребує подальшого дослідження. Це пояснюється тим, що хоча інтерес до фінансового лізингу науковців зростає, проте ряд питань, що стосуються його використання потребують додаткового дослідження, зважаючи на динамічність фінансового лізингу.

Метою дослідження є визначення переваг та недоліків фінансового лізингу як джерела фінансування підприємств України.

Фінансування підприємства – це комплекс методів, форм та умов фінансового забезпечення простого та розширеного відтворення підприємства. Загалом, виділяють зовнішні та внутрішні джерела фінансування підприємства. До внутрішніх відносимо насамперед власний капітал, а до зовнішніх – позиковий та залучений. Для України таке джерело фінансування підприємств як фінансовий лізинг є порівняно новим та недостатньо поширеним.

Наразі не існує єдиного визначення терміна «фінансовий лізинг». Згідно з законодавством України, фінансовий лізинг – це вид цивільно-правових відносин,

що виникають із договору фінансового лізингу. За договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі) [1].

Загалом здійснення угоди фінансового лізингу складається з етапів, які зображені на рисунку 1.

Рисунок 1. Процес здійснення угоди фінансового лізингу

Розглянемо динаміку вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості в Україні протягом 2016-2018 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями в Україні протягом 2016-2018 рр.

Рік	Вартість укладених договорів, млн. грн.		Кількість укладених договорів, од.	
	юридичними особами	фінансовими компаніями	юридичними особами	фінансовими компаніями
2016	9755	67,3	9122	38
2017	12814,2	153,4	7699	53
2018	21519,3	673,8	8739	1584

Джерело: розроблено авторами на основі [2]

Отже, очевидно, що вартість укладених договорів фінансового лізингу в Україні зросла протягом досліджуваного періоду на 126 % та становила 22193,1 млн. грн. в 2018 р. Кількість укладених договорів фінансового лізингу юридичними особами та фінансовими компаніями зменшилася у 2017 р. порівняно з 2016 р. на 15 %, проте у 2018 р. зросли на 33% порівняно з 2017 р. Дані тенденції оцінюємо

позитивно, оскільки лізинг набуває все більшого поширення, кількість укладених договорів та їх вартість зростає, що сприяє його розвитку та позитивно впливає на діяльність підприємств.

Таке значне зростання кількості та вартості договорів фінансового лізингу пояснюється насамперед тим, що дане джерело фінансування є більш доступним малим та середнім підприємствам. Фінансовий лізинг забезпечує оновлення основних засобів та забезпечує індустріалізацію для підприємств. Проте, всеодно застосування фінансового лізингу в Україні не є таким поширеним, як у країнах Європи, оскільки більшість підприємств не звертають увагу на суттєві переваги цього джерела фінансування, а користуються більш звичними для них та знайомими методами фінансування, які є набагато дорожчими та менш ефективними. Тому розглянемо основні переваги та недоліки використання фінансового лізингу для фінансування розвитку підприємств (табл. 2).

Таблиця 2

Переваги та недоліки фінансового лізингу як джерела фінансування розвитку підприємств

Переваги	Недоліки
Використання нових технологій без великих капіталовкладень	Складна організація лізингової угоди через значну кількість учасників
Відсутність застави та поручителів	Значна витрата часу на підготовку угоди
Можливість отримати об'єкт без значного відволікання грошових коштів з обороту	Додатково реєстрація на облік у Нацкомфінпослуг
Суттєва економія фінансових ресурсів на початковому етапі	Вищі адміністративні витрати порівняно з аналогічними джерелами фінансування
На об'єкт лізингу не накладається податковий арешт	Обмежена кількість об'єктів фінансового лізингу
На об'єкт лізингу нараховується амортизація	
Дає можливість випробувати машини, а потім закупити	
Лізингові платежі відносяться на собівартість продукції, що знижує податок на прибуток	
Винагорода по лізингу не обкладається ПДВ	
Зменшення ризику втрати фінансової стійкості	
Вимоги до лізингоотримувача не такі суворі, як до позичальника	

Джерело: розроблено авторами на основі [3]

Отже, розглянувши переваги та недоліки фінансового лізингу, можемо стверджувати, що позитивів використання лізингу як джерела фінансування розвитку підприємств є набагато більше ніж негативів. Зарубіжні ж компанії вже давно усвідомили, що саме фінансовий лізинг дозволяє забезпечити підприємства капіталом, який так їм необхідний для забезпечення їх ефективного функціонування та перспективного розвитку, тому, можна зробити висновок, що фінансовий лізинг є альтернативною формою фінансування, в якій поєдналися орендні відносини, елементи кредитування і фінансування [4].

Використання фінансового лізингу як джерела фінансування розвитку підприємств забезпечує зростання конкурентоспроможності за рахунок

виготовлення якісної продукції, що забезпечує зростання прибутків та в свою чергу збільшує податкові надходження до бюджету, тому держава також зацікавлена у розвитку лізингових відносин. Таким чином, у наш час в Україні фінансовий лізинг, як джерело фінансування може стати альтернативою банківському кредиту та забезпечити ефективний розвиток підприємств.

Використана література:

1. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.01.2004 № 1381-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 23.01.2020).
2. Підсумки діяльності фінансових компаній та юридичних осіб (лізингодавців) за 2018 рік. Нацкомфінпослуг. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/FK/FK_IV%20kv_2018.pdf (дата звернення: 23.01.2020).
3. Кущик А. П., Гергель Є. І. Сучасний стан та проблеми розвитку лізингу в Україні. *Вісник запорізького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2010. № 1 (5). С. 153-158.
4. Барташук К. А. Фінансовий лізинг як джерело фінансування розвитку підприємств України. *Економічна наука. Серія: Економіка та держава.* 2015. № 3. С. 142-147.

Дем'янчук О., к. е. н, доц.
Лозко К., студентка Е-42
Національний університет Острозька
академія, м. Острог, Україна

ЗАБЕЗЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах сьогодення безпека є однією з основних проблем, оскільки через перехід економіки України до ринкової значно зростає конкуренція, що може погіршувати стан деяких підприємств. Саме тому, необхідним є розробка і впровадження таких механізмів, щоб забезпечували фінансову безпеку підприємства та надавали можливість вчасної реакції на всі види загроз.

Наразі, питання фінансової безпеки є досить актуальним не тільки через фінансову кризу, але й через нестабільність фінансових ринків. Через досить нестійкий стан економіки, який характеризується наявністю багатьох внутрішніх та зовнішніх загроз та високим ступенем економічних ризиків на даному етапі для підприємств головною метою є досягнення фінансової безпеки.

Проблема забезпечення фінансової безпеки знайшла відображення у працях таких вчених, як І.А. Бланк, А.О. Іванова, Т. Б. Кузенко, Ю.В. Лаврова, О.Д. Ладюк, С.М. Фролова, Н.В. Якушина та ін. В них розкривається зміст фінансової безпеки, основні її характеристики, складові механізми забезпечення фінансової безпеки та показники її рівня. Основною метою є обґрунтування теоретичних підходів щодо забезпечення фінансової безпеки та оцінка практичних чинників, що на її впливають.

Фінансова безпека підприємства – складова економічної безпеки, що дозволяє ідентифікувати та уникнути внутрішніх та зовнішніх загроз і забезпечувати ефективно функціонування в майбутньому.